

'Being There'

Een van de landschappen van **Marcel Wesdorp** hier heeft de titel: X-7457.29 /Y-9325.47 / Z-226.42. Eigenlijk alleen dit verraadt dat het landschap is geconstrueerd met behulp van X – Y - Z coördinaten. O.a. zijn fascinatie voor techniek stelt Wesdorp in staat om zoiets te maken. Met behulp van zelf gecodeerde software creëert hij zijn imaginaire natuur. Als wij mochten denken dat we deze landschappen herkennen, uit onze herinnering, dan is het wel de verbeelding die met ons aan de haal gaat.

Je kunt makkelijk afdwalen naar verten, waar het einde nog lang niet in zicht is. De grijstonen versterken voor mij het onbekende pad dat je door het landschap voert achter de bergen. Waar leidt dit landschap naar toe? En waarom wil Wesdorp zijn eigen landschap creëren? Even een uitstapje naar het filosofisch begrip “de grot van Plato”.

Ik citeer:

”Men dient zich een grote grot voor te stellen, die met de buitenwereld verbonden is door een gang met een dusdanige lengte dat er geen daglicht in de grot valt. Er zit een rij gevangenen met hun rug naar de ingang, en ze kijken naar de achterwand van de grot. Hun ledematen en halzen zijn zo vastgeketend, dat ze hun hoofden niet kunnen bewegen en noch elkaar, noch zichzelf kunnen zien. Dit betekent dat ze alleen de wand voor zich kunnen waarnemen. Zo hebben ze hun hele leven gezeten en kennen niets anders.

Achter hen bevindt zich een vuur. Tussen hen en dat vuur staat een blokkade in de vorm van een muur, die zo hoog is als een mens. Aan de andere kant van die muur lopen mensen met allerlei dingen op hun hoofd, waaronder stenen en houten figuren van mensen en dieren, heen en weer. De schaduwen van de dingen vallen door het vuur op de wand waar de gevangenen tegenaan kijken, die ook de stemmen weerkaatst van hen die de dingen sjouwen. Plato betoogt nu dat het enige dat de gevangenen in hun leven waarnemen schaduwen en echo's betreffen. Ze zullen denken dat deze de realiteit vormen, en hun gesprekken zouden over de waarneming van deze realiteit gaan.

Als een gevangene zijn ketenen zou kunnen afschudden, zou hij door de levenslange ketening in het halfduister zo verkrampt zijn, dat het alleen al pijnlijk voor hem zou zijn om zich om te draaien, bovendien zou het vuur hem verblinden. Hij zou volkomen in de war raken en zich weer willen omkeren naar de wand met schaduwen, naar de realiteit die hij begrijpt. Als hij uit de grot naar het felle zonlicht zou worden geleid, zou hij pas na lange tijd iets kunnen zien en dat begrijpen. Als hij eenmaal gewend zou zijn aan de bovenwereld en daarna terugkeerde in de grot, zou de duisternis hem weer tijdelijk verblinden. Zijn ervaringen zouden onbegrijpelijk zijn voor de andere gevangenen, omdat hun taal alleen naar schaduwen en echo's verwijst.”

Einde citaat. (< Wikipedia)

We zien hier een eindeloos landschap van vergezichten. Verder alleen mijmeringen, fantasie en verbeelding. Dit is een landschap om in te verdwijnen, zonder dat je je fysiek verplaatst. Je kunt het werk zien als een symbool voor het vermogen om je eigen universum te scheppen. Uit de Romantiek kennen we vast nog wel “Der Wanderer” uit 1818 van Caspar David Friedrich. Zijn landschap ver boven de zee van mist.

Marcel Wesdorp verleidt ons als toeschouwer als het ware, om mee te gaan naar het onderbewustzijn. En door deze overgave betreed je een andere wereld, die we normaliter niet zouden ervaren.

Frank van der Salm confronteert ons als kijker met het dilemma: wat is echt en wat is bedrog? Vaak is in zijn fotowerk de realiteit niet eenvoudig los te zien van een bepaalde

schijnwerkelijkheid. Wat zien we daar eigenlijk? Zijn werk is meer dan registratie en beschouwing. Hij heeft steeds feilloos aangevoeld, geregistreerd en perfect in beeld gebracht wat hij voor ogen had. Zijn ingrepen naar extreme perfectie, tot die schijnwerkelijkheid roepen bevreemding op, en kunnen je je ongemakkelijk doen voelen.

Hij reist over de hele wereld en fotografeert met welhaast gecontroleerde emotie anonieme plekken zoals een stadsperiferie of stedelijke metropolen met gigantische bouwwerken, die je bijv. ziet in de snel groeiende Aziatische steden; of openbare ruimtes, zoals warenhuizen. Hij is geïnspireerd door bekende architecten, bijv. Rem Koolhaas en zijn bureau O.M.A. of het Zwitserse duo Herzog en De Meuron.

Zijn werk roep vaak meer vragen op dan het antwoorden geeft. Toch is niet alles illusie. Van der Salm maakt juist de complexe organisatie tussen de mens en zijn omgeving zichtbaar. Het is zijn spel van manipulatie van de werkelijkheid en maakbaarheid van de omgeving. Soms lijkt het beeld in zijn complexiteit voor meerdere interpretaties vatbaar; bijv. kapitalisme maar ook vergankelijkheid.

Het werk 'Studio' hier, bijvoorbeeld, heeft een raadselachtige sfeer. Je kunt er met wat verbeelding een ritssluiting in zien of een opberg box voor schroeven enz. Het lijkt misschien ook op de moderne tijd die al voorbij is. Als symbool van de vooruitgang kun je tegelijkertijd weemoedig worden van deze doorgeslagen moderniteit. We worden geconfronteerd met een beeld dat ons doet wankelen van ongelooft, dan wel bewondering. Cultuur versus natuur. Techniek versus mens. Is het echt wat we hier zien of is het fictie? In werkelijkheid zien we de façade van een gigantische woonmachine.

Het spreekt tot onze verbeelding omdat er honderden, misschien duizenden mensen leven in deze kolossale wolkenkrabbers. Het is tegelijkertijd ook een oplossing voor de schaarse ruimte. Een effectief en functioneel gebruik van de ruimte. Oneerbiedig gezegd: een bergplaats voor massa's mensen. Het is een fascinerend beeld dat op je netvlies blijft.

Het fotowerk van Van der Salm lijkt groter dan het leven zelf; de emotie lijkt uitgeschakeld. Door de opgebrachte kleuren, de manier van belichting of via verkleining van het object, wordt de betekenis van het beeld in twijfel gebracht. Zijn die wolkenkrabbers echt gebouwd of is het alleen maar een maquette? Soms ook door manipulatie van scherptediepte en vage contouren van de objecten krijgen de werken een nieuwe betekenis. Alles trekt Van der Salm in twijfel. Hier sijpelt een verlangen door naar de menselijke maat, de juiste schaal der dingen. Hij brengt je met zijn 'menselijke conditie' naar jouw eigen beschouwing.

Een sterke overeenkomst in het werk van Marcel Wesdorp en van Frank van der Salm is de afwezigheid van de mens. In beider werk wordt de verontruste mens voor zijn vergankelijkheid en vergetelheid voelbaar. De één put verbeelding uit filosofische en imaginaire vraagstukken, de ander ziet zich geconfronteerd met de feitelijke wereld en lijkt te zoeken naar de geheimen en grenzen van het leven.

Het lijkt alsof ze allebei willen vertellen over die 'menselijke conditie'. Over reizen in een virtuele wereld, met alle verbeelding en met de dubbelzinnigheid van fictie en werkelijkheid. Een verlangen om de wereld te ervaren op de grenzen van illusie.

Deze expositie **Being There** gaat over de schoonheid in verbeelding. Het is aan onszelf in hoeverre we ons daarvoor willen openstellen, om je te laten verleiden tot nieuwe ervaringen.